

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Lupa- ja valvontavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta ja toteaa, että ehdotetut muutokset ja täsmennykset ovat pääosin kannatettavia ja selkeyttävät sääntelyä.

Lupa- ja valvontavirasto pitää ehdotettua sääntelyä oppivelvollisuuden suorittamisesta nuorten työpajalla kannatettavana. Lupa- ja valvontavirasto pitää erityisen tärkeänä sitä, että huomioon otetaan ne nuoret, jotka eivät ole vielä opiskelijana missään oppilaitoksessa. Nämä nuoret ohjautuisivat heille tarpeelliseen toimintaan sujuvasti. Nuorten työpajatoiminta on kaiken kaikkiaan vaikuttavaa ja tuloksellista nuorisotyötä ja nuorten työpajavalmennuksen avulla on parannettu nuorten valmiuksia päästä koulutukseen tai suorittaa koulutus loppuun.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo kuitenkin, että esityksessä ei tuoda riittävän selkeästi esille, miten oppivelvollisuuden suorittaminen nuorten työpajatoiminnassa rahoitetaan. Mikäli oppivelvollisia nuoria ohjataan nuorten työpajatoimintaan, tulee taata riittävät resurssit ja selkeä rahoitusmalli toiminnan toteuttamiseen valtionavustetun nuorten työpajatoiminnan rinnalla sekä varmistaa, että toiminta toteutuu yhdenvertaisesti ja riittävin resurssein koko maassa.

Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto pyytää kiinnittämään valmistelussa huomiota siihen, että nuorten työpajatoiminnassa opintojaan edistävien oppivelvollisten nuorten tulisi olla opintoetuksien näkökulmasta samanarvoisia niiden nuorten kanssa, jotka suorittavat oppivelvollisuutta muilla oppivelvollisuuslain 4 §:ssä mainituilla tavoilla perusopetuksen suorittamisvelvollisuuden jälkeen.

Lupa- ja valvontavirasto pitää tarpeellisena ehdotettua 14 §:n 4 momentin säännöstä siitä, että asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu jatkuisi myös silloin, kun oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuutta nuorten työpajatoiminnassa.

Svenska enheten för bildningsväsendet inom Tillstånds- och tillsynsverket anser att förslaget att läroplikten också kan fullgöras i verkstadsverksamheten för unga i enlighet med ungdomslagen är till stor fördel för isynnerhet svenskspråkiga läropliktiga.

Detta gäller såväl förslaget om att verkstäderna kan fungera som lärmiljö som att läropliktiga kan hänvisas till verkstadsverksamhet om de saknar studieplats. I Svenskfinland finns ett heltäckande nät av ungdomsverkstäder, som har en god inlärningsmiljö och förutsättningar att vägleda läropliktiga så att de hittar sin lärstig och livsbana.

Svenska enheten betonar dock att de ovannämnda oklarheterna gällande finansieringen av verksamheten i ungdomsverkstäderna bör klargöras och att de läropliktiga unga bör behandlas jämlikt i fråga om studieförmånerna. Dessa oklarheter gäller såväl finsk- som svenskspråkiga läropliktiga unga.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että erityisesti ehdotukset oppivelvollisten priorisoinnista koulutukseen valinnassa sekä järjestyssääntöihin viittaamisen lisäämisestä 26 §:ään ovat tarpeellisia lisäyksiä.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ehdotus oppivelvollisten priorisoinnista koulutukseen valinnassa tukee oppivelvollisuuslain tavoitteita ja toteuttaa myönteisellä tavalla oppivelvollisen perustuslain 16 §:ssä turvattuja sivistyksellisiä oikeuksia. Muutosesitys on lisäksi johdonmukainen suhteessa korkeakoulujen ensikertalaisten opiskelijavalintaa koskevaan sääntelyyn.

Lupa- ja valvontaviraston huomio kiinnittyy kuitenkin siihen, että ehdotuksesta ei ilmene, mitä tämä priorisointi tarkoittaisi suhteessa koulutuksen järjestäjän päättämiin tai yhteishaun valintaperusteisiin tai pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin. Lupa- ja valvontavirasto näkee tärkeäksi, että sääntelyä selkeytettäisiin tältä osin.

Hemmi Mari-Annika

Lupa- ja valvontavirasto - Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin
osasto